

faa ville Jernbanernes dog just kunne bidrage til at fremme Udviklingen i meget høi Grad. Det er, som sagt, mit Haab og min Forventning, at de foreslaaede Baner i alt Fald ville kunne bære deres Driftsudgifter og derhos endog give en lille Rente.

Hvad nu dernæst den finansielle Side af Sagen angaaer, saa formaaer jeg virkelig ikke at indsee, at de 7—8 Millioner, som Staten vil komme til at udrede til de foreslaaede Jernbaner i Løbet af 4 eller 6 Aar, skulde udgjøre en saadan Sum, at vi af den Grund skulde vige tilbage fra Anlægget, skjøndt vi ellers maatte erkjende, at det var vigtigt for Landet at faae disse Communicationsmidler tilveiebragte. Naar det er blevet anført, at der forestaaer os meget betydelige Udgifter til Hærvesenet, at Krigsministeren forlanger en extraordinair Bevilling paa omtrent 1,800,000 Rb., og at Marineministeren i det andet Thing er fremkommen med Fordring paa Bevilling til et Pantferfskib til 1,600,000 Rb., saa skal jeg først gjøre opmærksom paa, at disse Summer dog endnu ikke ere bevilgede, og at det jo dog i alt Fald kunde være at tage under Overveielse, hvad man, hvis man ikke troede at have Raad til begge Dele, da helst skulde gaae ind paa, enten at forkaste begge de nævnte Fordringer, eller dog een af dem, eller at forkaste Bevillingen til Jernbanerne. Jeg veed ikke, men jeg troer, at vore Finanser ere istand til at bære saavel Udgifterne til de omtalte Fordringer som Udgifterne til Jernbanerne, men, hvis jeg ikke troede dette, saa forekommer det mig, at man snarere maatte vælge de sidste Udgifter, thi at Pengene til Geværer og Pantferfskibe i alt Fald ikke ere productive, derom troer jeg, at vi Alle ere enige; de kunne, for at holde mig til de brugte Udtryk, ikke give noget directe Udbytte. At nye Obligationers Udstedelse skulde kunne besyngtes at ville virke paa en saadan Maade paa Pengemarkedet, at vore Obligationers Priis skulde synke, kan jeg ikke paa nogen Maade gaae ind paa. Ganske vist kunne større Tilbud faae nogen Indflydelse paa vore Obligationers Priis, men dog i Forhold til de Obligationer, som aarligt forbruges, ikke i nogen betydelig Grad. Vistnok ere vore Papirer i det Hele taget efterhaanden gaaede ned, men

Jeg troer at turde paastaae, at det paa ingen Maade ene skyldes Udstedelsen af flere danske 4 pCt.s Obligationer, men meget mere Indflydelsen af de mange fremmede Papirer, navnlig de 5 pCt.s svenske Papirer, som komme herind. Det er jo ivoirigt naturligt, naar vore egne 5 pCt.s Obligationer staae i 101, at vore 4 pCt.s da maae staae endeel lavere, og de staae endda i Forhold til hine ganske godt, nemlig i 88. Jeg kan saaledes fra mit Standpunkt ikke Andet end ønske, at Thinget vil vedtage det foreliggende Lovforslag. De ordinaire Udgifter til Hæren ere ganske vist ogsaa meget betydelige; den Hærlov, som vi vedtoges ifjor, vil foranledige Udgifter ifølge Forslaget til Finansloven til et Beløb af omtrent 5,600,000 Rb. Jeg indrømmer, at dette er en meget betydelig Sum; men, hvis Hærloven foruden det Indgreb, som den har gjort i den personlige Frihed, i alt Fald i Individets Frihed, og foruden de overordentlig store Kræfter, som den stiller til de personlige Kræfter, tillige skulde virke til, at vi ikke skulde kunne fremme vor hele materielle Udvikling, saa vilde jeg rigtignok i en endnu højere Grad end tidligere ansee det for sørgeligt, at vi ere gaaede ind paa den. Jeg haaber imidlertid, at vi ville være istand til at bære disse Udgifter, og fra den finansielle Side har jeg i og for sig egentligt aldrig frygtet for Virkningerne af Hærloven. Derimod skal jeg ikke nægte, at den, naar man nu fra den skulde kunne hente Argumenter imod Anlægget af Jernbaner og imod Forholdsregler, der skulde bidrage til at fremme vor Udvikling i materiel Henseende, vilde fremtræde for mig som endnu mere uheldig. Netop ligeoverfor Hærloven forekommer det mig at være nødvendigt at sørge for, at den materielle Udvikling gaaer saaledes fremad, at vi kunne have Evne til at bære de store Udgifter, som vi nu engang ere komne ind paa; men dertil troer jeg, at Intet vil bidrage mere end Anlægget af Jernbaner.

Beslen: Jeg takker den ærede Taler, som nu satte sig, for hans fortrinlige Foredrag, som derhos vil spare mig flere Bemærkninger, hvormed jeg ellers vilde være fremkommen. Jeg erkjender med det ærede Med-